

ENCYKLOPEDIA Powszechna.

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW

k którzy dotychczas przyjęli udział w tém dziele.

Adamowicz Adam Dr.
 Alexandrowicz Jerzy.
 Ancyg Władysław Ludwik.
 Baitzki Michał. †
 Baranicki Adryjan.
 Baranowski Jan.
 Barcz Sadok, Ksiądz
 Bartoszewicz Adam.
 Bartoszewicz Julian.
 Belza Józef.
 Bentkowski Władysław.
 Berdau Felix.
 Berkiewicz Leopold.
 Beyer Karol.
 Biernacki Cesary.
 Bliżniński Józef.
 Bieszczynski Julian.
 Budzinski Stanisław.
 Bujnicki Kazimierz.
 Chodyski Adam.
 Chodsko Ignacy. †
 Cichocki Teofil.
 Cohn A. F.
 Cybulski Wojciech Dr. filoz.
 Czerwikski Florjan.
 Dawid Wincenty.
 Dembowski Teodor.
 Domanski Ludwik.
 Duchński H.
 Duszewicz Władysław.
 Dutkiewicz Walenty.
 Estreicher.
 Felinska Ewa. †
 Fisz Leon.
 Flatau Henryk.
 Funkenstein Anton.
 Gawronski Zygmunt.
 Gebauer Jan.
 Gliścizynski Adam Dr.
 Göhling Karol Ferd. Dr.
 Goldman Leon.
 Grajner Józef.
 Grębczewski Adam.
 Gregorowicz Jan Kandy.
 Grochowski Wojciech.
 Hertz.
 Hüller Józef.
 Hoyer A. Dr.
 Hubert Leopold.
 Huczarski W.
 Jachkowski Grzegorz. †
 Jurochowski Kazimierz.
 Jasinski Jan.
 Jenike Ludwik.
 Jocher Adam.
 Jurkiewicz Karol.
 Kaczowski Karol Dr.
 Kaczowski Zygmunt.
 Kalinka Kazimierz.
 Kaszewski Kazimierz.
 Karkor Adam.

Kolberg Oskar.
 Kondratowicz Ludwik. †
 Konopacki Szymon.
 Korzeniowski Józef. †
 Korzeniowski Hipolit Dr.
 Kowalewski Józef.
 Krajewski Kajetan.
 Kraszewski Józef Ignacy.
 Kraszewski Kajetan.
 Kremer Józef.
 Krupinski F. ksiądz.
 Kuczyński Aloisy.
 Kuczyński Stefan Dr.
 Kudasiewicz Adolf. †
 Kuleza Jan Dr.
 Langowski Marcello Dr.
 Lelwel Joachim. †
 Lesser Alexander.
 Lewestam Fr. Henryk.
 Leder Jan.
 Lippop Karol.
 Lipnicki A., Ksiądz.
 Łabęcki Hieronim. †
 Lepkowski Józef.
 Machczyński A.
 Maciejowski Franciszek.
 Majer Józef Dr.
 Malinowski Fann. Xaw.
 Mały J.
 Marcinkowski Antoni.
 Masalski Tomasz.
 Mączyski Józef.
 Miecznikowski Aleksander.
 Mieczyski Adam.
 Mieczyski.
 Mikulski F.
 Morawski Szczesny.
 Morzycki Antoni.
 Mosbach August.
 Nauke Nadecki Adolf.
 Neufeldt Daniel.
 Neugebauer Ludwik Dr.
 Nowakowski Edward.
 Nowakowski Ferdynand.
 Nowinski St.
 Otto Leopold.
 Pankiewicz Jan.
 Paptonski Jan.
 Paprocki Emeryk.
 Parretti Antoni.
 Pawlowski Aleksander.
 Persowski Piotr.
 Perwolf Józef.
 Pęczarski Nikodem.
 Piatrusiński Ludwik.
 Pindewski Szymon. †
 Piwarski Jan Felix.
 Plebaniski J. K. Dr.
 Pohlens Edward.
 Polujowski Alexan.
 Porajski Sewer.

Pracki Józef.
 Prażmowski Adam.
 Prokopowicz Wincenty.
 Przygodowski W., Ksiądz.
 Pryhorowski Józef.
 Przytasiński Alexander Dr.
 Przytasiński Stanisław.
 Puchewicz Alfons.
 Rakowski Xawery Dr.
 Rogalewicz Antoni.
 Rogalski Leon.
 Roginski Kazimierz.
 Rosen Mutyus.
 Rothmund.
 Rzeźniowski Leon.
 Rzewuski Paweł, Biskup.
 Sawinicz Jan.
 Seiffman Piotr.
 Serwanowski Walerjan, Ksiądz.
 Skimborowicz Hipolit.
 Skłodowski Władysław.
 Skobel Fryderyk Dr.
 Skupiewski Julian.
 Stancanowski Jan Chryzostom.
 Smokowski Wincenty.
 Sobieszczyński Fran. Mazym.
 Sokolowski Leon Dr.
 Stadnicki A.
 Strauch F.
 Stypulkowski T.
 Suchcki Henryk.
 Syński Szymon.
 Szumowski Józef.
 Szokalski Wiktor Dr.
 Szulc Wacław, Ksiądz.
 Szye Joachim.
 Szymonowski Michał.
 Szymanski Xawery.
 Szyszko Bohusz Michał.
 Taczanowski Władysław.
 Trzetrzewinski Wojciech.
 Urbaniski Wojciech Dr.
 Watecki Antoni.
 Wedeman Teodo.
 Węzyk Franciszek.
 Wilmun Karol.
 Wislicki Ad.
 Wiszniewski Michał.
 Wiszniewski Adam.
 Wyricki Kazim. Wła.
 Wolinski Adolf.
 Wolski Ludwik.
 Wrotnowski Antoni.
 Wzrostowski Wincenty. †
 Wyrzykowski Dr.
 Wzrostowski August.
 Wzrostowski Alcmnt. †
 Wzrostowski Józef Ksiądz.
 Zaleski Gustaw.
 Zieliński Wiktor.
 Zochowski Feliks.

A 184
24

ENCYKLOPEDIA POWSZECHNA.

TOM DWUDZIESTY

(Optymaci—Polk.)

Humo sum, humani nil a me alienum esse puto.

TERENCIJUSZ.

Człowiekiem jestem, a wszystko cokolwiek ludzkość
obchodzi, nie powinno mi być obojętnem.

WARSZAWA

Nakład, druk i własność S. Orgelbranda, Księgarza i Typografa

1865.

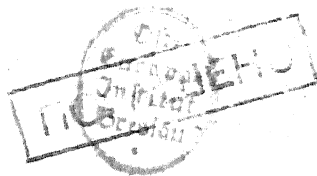
Wolno drukować z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury,
po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

w Warszawie dnia 8 (20) Lipca.

p. o. Cenzora, **Rogalski.**

4/4508-7

1938 K 2431.

Optymaci (*Optimates*), stronnictwo arystokratyczne w ostatnich czasach rzeczypospolitej rzymskiej, któremu przeciwném było stronnictwo ludowe, ludzie popularni (*populares*). Optymaci składali się po większej części z senatorów i szlachty, a dążenia ich były po dzisiejszemu konserwatywne. Walka zaczęła się, gdy Grachowie powstali w obronie ucisnionego ludu; Optymaci wówczas utrzymali przewagę, później raz jeszcze przeciw Maryjuszowi wziął górę ich przywódzca Sylla, ale pod Pompejuszem ulegli oni genialnej sile Cezara, po którego zamordowaniu już się podnieść nie zdołali. Brutus i Kasyjusz, których świat wielbi jako gorących republikanów, byli to po prostu Optymaci, t. j., republikanie starego kalibru, żądający wolności tylko dla siebie, a pragnący lud utrzymać w dawnym ucisku.

F. H. L.

Optymizm (z łacińskiego: *optimus*, najlepszy), mniemanie, według którego świat nasz, pomimo pozornych w nim pojedynczych niedoskonałości, w ogóle przecież jest doskonały i obliczony na szczęście żyjących w nim istot. W starożytności już mniemanie to było rozpowszechnione, szczególnie między stoikami. Leibnitz w swojej *Teodycei* popiera optymizm następującem dowodzeniem: Bóg w doskonałości swojej woli, ze wszystkich światów, jakie pomyślał jego rozum nieskończony, wybrać i stworzyć musiał najlepszy; bo gdyby świat ten nie był najlepszym, wówczas albo Bóg nie byłby znał lepszego, albo nie byłby potrafił go stworzyć, co znów byłoby przeciwnem jego doskonałości.—Optymizmowi przeciwnym jest *pessimizm*, który twierdzi, że wszystko na świecie tylko o tyle nie jest najgorsze, żeby natychmiast świat cały nie zginął, co w każdym razie byłoby lepszem.—W potocznem życiu *optimistą* nazywa się człowiek, który na życie zapatruje się ze strony wesołej i nawet wśród przeciwności nie traci odwagi i dobrego humoru; *pessimistą* ten, który wszystko widzi tylko w najczarniejszych kolorach. W polityce ostatniemi czasy zaczęto nazywać *optimizmem*, wiarę w dłuższe trwanie pokoju; przeciwnie ciągle przypuszczanie wojny nazywa się *pessimizmem*.

F. H. L.

Optypate: tak w dawnej kuchni polskiej, zwano małe paszteciki, które podawano na stół zaraz po zupie.

Opucha, w dawnej polszczyźnie znaczy bramowanie przy sukni, wyłogi.